

Bestuursverslag Stichting Else 2023

Algemeen

Voor u ligt het bestuursverslag 2023.

Doelstelling van de stichting

Stichting Else (Else) stelt zich ten doel: *“een bijdrage te leveren aan goede maatschappelijke (gezondheids)zorg in Nederland, te onderscheiden in lichamelijke, psychische, sociale en spirituele zorg, alsmede het beschermen en uitdragen van het cultureel erfgoed van het oorspronkelijke kruiswerk en de oorspronkelijke gezinsverzorging”.*

Florence Nightingale Instituut

Het Florence Nightingale Instituut (FNI) voert zelfstandig en met meerjarendonatie van Else een onderdeel van de doelstelling van de stichting uit. Zij richt zich op het uitdragen en bevorderen van de geschiedenis en het erfgoed van het oorspronkelijke kruiswerk en de gezinsverzorging. Jaarlijks vindt hierover afstemming plaats in het bestuur.

Beleggingen

De beleggingsdoelstelling is het instandhouden van het vermogen en rendement groter dan 3% . Met het rendement op de beleggingsportefeuille wordt uitvoering gegeven aan de doelstelling. Dit gebeurt primair op de community Pleindoneren. Het beleggingsstatuut is de basis voor het beleggingsbeleid. Het bestuur wordt 2 maal per jaar geïnformeerd door de vermogensbeheerder over de behaalde rendementen en mogelijke aanpassingen in het gevoerde beleid. De vermogensbeheerder heeft van het bestuur de opdracht gekregen om binnen het beleggingsmandaat zorg te dragen voor de uitvoering van het beheer van de beleggingsportefeuille. De beheerder zal achteraf aan het bestuur verantwoording afleggen over het behaalde rendement en het gevoerde beleid. Het bestuur blijft eindverantwoordelijk voor het gevoerde beleggingsbeleid. Daarnaast wordt het bestuur op verzoek bijgestaan door een eigen externe adviseur. Het risicoprofiel van het beleggingsstatuut is gebalanceerd. Het rendement op de beleggingsportefeuille minus de overhead/organisatiekosten komt ten goede aan de uitvoering van de doelstelling (donatie budget).

Pleindoneren (donaties)

Het donatiebeleid van Else wordt voor een groot deel via de community Pleindoneren (website: www.pleindoneren.nl - community: www.communitypleindoneren.nl) uitgevoerd. Op dit platform verbinden de moderatoren relevante initiatieven met kennis/talenten en mogelijk financiële impulsen. Op deze manier - gestart als horizontaal doneren - wil Else met deze donaties de impact op de (gezondheids)zorg vergroten. De kracht van het Pleindoneren neemt toe wanneer er meer fondsen zich aansluiten bij het Pleindoneren. In navolging op het jaar 2022, zijn ook in 2023 geen nieuwe geïnteresseerde fondsen gevonden die zich willen aansluiten bij deze beweging en werkwijze Pleindoneren. Het donatiebudget voor 2023 is niet volledig benut.

De ambassadeurs van de community Pleindoneren zijn: Christiaan Rodius (palliatieve zorg), John van den Hout (mantelzorg), Ferdy Pluck (inclusiviteit en diversiteit in zorg en welzijn) en Hanne Wiegman (zorg- en onderwijsvernieuwing). Met de inzet van deze ambassadeurs is getracht om anderen uit te dagen op de community en zo de impact en de verbindingen op het Plein te vergroten. En meer initiatieven op de community te krijgen. Daarnaast kunnen de ambassadeurs en de moderatoren elkaar versterken binnen de digitale community op het gebied van de specifieke thema's.

In december 2023 neemt het bestuur van Else om voormelde redenen het besluit om te stoppen met Pleindoneren. Else dankt de moderatoren en de ambassadeurs voor hun waardevolle bijdrage.

Samenstelling bestuur

In onderstaand overzicht zijn de benoemingsperioden van de diverse bestuursleden aangegeven.

De heer I.C. Thepass, voorzitter

Benoemingsperiode van 01-05-2019 - 30-06-2027

De heer J.C.F. Mol, penningmeester

Benoemingsperiode van 01-07-2019 - 30-06-2027

Mevrouw T. van der Valk, lid

Benoemingsperiode van 01-03-2020 - 30-06-2024

Mevrouw G. A. van den Brink, lid

Benoemingsperiode van 01-07-2021 - 30-06-2025

Mevrouw T. Prins, lid

Benoemingsperiode van 01-07-2021 - 30-06-2025

De bestuursleden ontvingen in 2023 een jaarlijkse vaste vergoeding. Afhankelijk van de functie varieert de vergoeding van €1.300,00 tot €1.700,00 per jaar.

Directie en bureau

De heer M. van Alderwegen is via coöperatie desamentafel ingehuurd als parttime directeur. Hij geeft leiding aan het ondersteunende bureau van Else. Daarnaast stimuleert hij de ontwikkeling van het Pleindoneren, geeft hij richting aan de strategische positionering en voert hij de regie op de bestuurlijke processen van Else. De laatste medewerker in dienstverband is 1 februari 2023 vertrokken. Else heeft vanaf dat moment geen mensen in loondienst.

Samenwerking

Else streeft naar samenwerkingsverbanden met andere vermogensfondsen. Naast Else nemen meerdere fondsen deel aan INZET. Lees verder op bladzijde 6, Beleidsvoornemens 2024, meerjarencommitments, over de mogelijke andere samenwerkingen die Else onderzoekt.

Toegekende donaties (stimuleringsinjecties) in 2023

Popcontact, voorstelling Chico!

Een voorstelling met een creatief therapeutische workshop, voor kinderen van 4-12 jaar met hun moeders, in de 4 opvanglocaties van Moviera (aanpak huiselijk geweld). Kinderen die met hun moeder het huis zijn ontvlucht, kampen met veel tegenstrijdige gevoelens, die zij vaak moeilijk onder woorden kunnen brengen. Hun verwarring en verdriet komt vaak tot uiting in sociaal-emotionele problemen, naast verminderde leerprestaties op school. Bij de opvanglocaties van Moviera* staat de veiligheid van kinderen centraal. Het team probeert mét de ouders te voorkomen dat geweld van generatie op generatie wordt overgebracht. Daarnaast is er specifieke aandacht voor hechting en trauma. De aandacht en zorg voor kinderen is maatwerk, passend bij hun ontwikkelingsniveau. Het zien en beleven van de voorstelling Chico!, met na afloop de workshop, is voor de kinderen en moeders een andere dan de gebruikelijke gesprekken die er gevoerd worden. Daarbij is het ook een culturele ervaring, voor veel kinderen een eerste die ze samen met hun moeder beleven.

Doelen

Herkenning en erkenning van emoties en gebeurtenissen. Chico! verbeeldt op een veilige manier de gevoelens van loyaliteit, angst, heimwee en ook van vriendschap.

- Kinderen praten, na afloop in kleine groepjes, over emoties die in de voorstelling verbeeld worden en leggen hierbij een link naar hun eigen situatie, met behulp van het Chico-spel.

- Kinderen maken hun eigen zorgen- en wenspoppetjes, waarin ze leren dat ze deze mogen delen met volwassenen.
- Moeders praten na afloop, a.d.h.v. gesprekskaartjes, onder begeleiding met elkaar over de emoties van het kind (verdriet, angst, plezier, loyaliteit) in de voorstelling en leggen hierbij de link naar hun eigen kind(eren) en wat zij kunnen betekenen voor hun kinderen.
- De combinatie van voorstelling met workshop helpt de kinderen in het kunnen uiten van hun emoties, hun zorgen en wensen én het biedt de volwassenen handvatten om in gesprek te blijven met hun kinderen.

Ambitie

Door dit unieke programma op de 4 locaties van Moviera* aan te bieden kan dit landelijk naamsbekendheid krijgen en aandacht binnen Vereniging Valente** (landelijke branchevereniging). Landelijk zijn er 20 locaties voor vrouwenopvang.

Else kent een aanjaagimpuls toe van € 2.200,-- all-in.

De Club voor Geweldige Ideeën, stotter-app

De Club voor Geweldige Ideeën is een initiatief om basisschoolleerlingen na te laten denken over oplossingen voor relevante problemen. Deelnemers van het Stotterkamp (kinderen van 8-12 die flink stotteren) hebben nagedacht over ideeën om de wereld meer te vertellen over stotteren: een probleem waar zij zelf dagelijks mee te maken hebben.

Het eerste idee is 'een app'. Dit is niet zomaar een app, maar één waarin - samen met bijvoorbeeld HBO studenten - een app gebouwd wordt waarin een niet-stotterende persoon een willekeurige tekst insprekt om die vervolgens stotterend terug te laten horen. Op die manier ervaren mensen die zelf niet stotteren hoe het is (en voelt...) om te stotteren. Een relatief simpele app met potentieel grote impact voor de (wereldwijde) stotter-community.

De impact die het initiatief kan maken, speelt zich af op meerdere niveaus:

- Kind niveau: Tijdens stotterkampen ervaren dat je meer invloed hebt dan je denkt en dat je met creativiteit ontzettend veel oplossingen kunt bedenken.
- Praktijk niveau: Andere invalshoek om toe te voegen aan reguliere therapie. In eerste instantie zou het dan om de Stotterpraktijk gaan. Een vooruitstrevende instelling met 3 vestigingen die medeorganisator van de Stotterkampen is.
- Community niveau: De app wordt gratis ter beschikking gesteld.

Daarnaast biedt dit traject kans om met meerdere partijen in zorg en onderwijs samen te werken. Bovendien is een dergelijke app en aanpak uitermate mediageniek: mooie manier om stotteren op een positieve manier in de media te krijgen.

Met een bijdrage van €5.000,- kan de Club van Geweldige Ideeën verder op zoek naar nog verder benodigde middelen om de drie stotterkampen en de stotter-app (evt. in samenwerking met een HBO-instelling) te realiseren.

Else kent een aanjaagimpuls toe van € 5.000,-- all-in.

Health Innovation School: eindevent

Dit jaar is Stichting Else via Pleindoneren samen gaan werken met de Health Innovation School (HIS). De HIS is een gezamenlijk initiatief van de Radboudumc REshape Center in Nijmegen en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport in Den Haag. Het doel van de HIS is het bevorderen van samenwerking op het gebied van (systeem)innovatie in de zorg en welzijn.

Vanuit Pleindoneren hebben de moderators in maart 2023 een werksessie georganiseerd voor initiatiefnemers van nieuwe ideeën, ontstaan via de HIS. Samen met hen hebben zij gekeken naar de weg naar impact, waar Pleindoneren zich ook (dagelijks) mee bezig houdt.

Daarnaast zien de moderators van Pleindoneren een grote meerwaarde in het eindevent van de HIS:

“Op 31 maart 2023 sluiten we de 1e editie van de Health Innovation School Utrecht Region graag met jou af! Dit is niet zomaar een diplomauitreiking: de deelnemers delen hun resultaten en samen kijken we vooruit om de impact van de HIS voort te zetten.

Dit kun je verwachten:

- **Actie:** Presentaties van gave prototypes / oplossingen voor complexe problemen uit de regio. Adopteer jij (of jouw organisatie) een oplossing?
- **Kennis & inspiratie:** Leer van de mooiste lessons learned van de Health Innovation School.
- **HIS Innovatie Verbind Loket:** Leg nieuwe verbindingen voor vervolg en andere innovatieve zaken.”

Dit zodat Pleindoneren daar kennis kon maken met innovatieve ideeën, maar ook met partners van de HIS, bestuurders en managers van de deelnemers, MKB'ers, innovatie medewerkers van zorg- en kennisinstellingen en andere geïnteresseerden.

Else kent een bijdrage toe van € 1.000,-- all-in.

1330 echt betekenisvol contact

'Echt betekenisvol contact': 1330 gelooft dat contact in de basis staat van wie wij zijn als mens. Het delen van ervaringen, kwetsbaarheden en verhalen helpen ons vormen als individu en als maatschappij. Toch kan er bij het maken van betekenisvol contact soms een drempel worden ervaren. Toegang tot sociale kringen met gedeelde ervaringen is niet voor iedereen vanzelfsprekend, en niet iedereen heeft de juiste instrumenten om dit contact wel te kunnen leggen. Dit heeft tot gevolg dat bijna de helft van de Nederlanders aangeeft zich weleens eenzaam te voelen.

Daarom zet 1330 zich in voor het vergroten van sociale inclusie en het faciliteren van goede gesprekken. Iedereen wil graag gezien worden en zich ergens aan kunnen verbinden, ongeacht leeftijd, achtergrond en (levens)ervaring. Door het bieden van wetenschappelijk onderbouwde hulpmiddelen en advies werkt 1330 aan een samenleving waarin iedereen echt betekenisvol contact kan hebben.

1330 heeft zich als initiatief gepresenteerd op Pleindoneren. Daarnaast is ook de verbinding gemaakt met de ambassadeur voor Inclusiviteit en Diversiteit. In het kader van Maatschappelijke Diensttijd (MDT) leiden zij jongeren tussen de 12 en 27 jaar op zodat ze makkelijker het gesprek met 'de ander (waaronder jonge statushouders)' aangaan. Jongeren leren hoe ze een betekenisvol gesprek kunnen voeren: welke onderwerpen kan je bespreken? Welke vragen kun je stellen? Jongeren ontvangen trainingen, intervisie, ontwikkelen hun eigen gesprekskaarten en brengen hun vaardigheden direct in de praktijk door dialogen te begeleiden voor mensen uit de wijk, mensen met lichte vormen van dementie, jonge vluchtelingen en/of professionals uit het bedrijfsleven.

Eind 2022 hebben ze met groot succes een pilot uitgevoerd op een middelbare school en 1330 heeft de financiële steun om de komende 3 jaar minimaal 100 jongeren per jaar op te leiden. Er zijn vier onderwijsinstellingen die op korte termijn willen starten met 1330 en ze hebben vijf (landelijke) zorg- en welzijnsorganisaties die de dialogen met de jongeren willen organiseren.

In het voorjaar van 2023 start 1330 met het opleiden van de eerste groep jongeren.

Voor de komende 3 jaar heeft het initiatief financiële steun voor de uitvoer van het project, echter ontbreekt het hun op korte termijn aan budget om het programma en de materialen (door) te ontwikkelen. Ze willen: 1) expertise inkopen van een opleidingsdeskundige en een diversiteit expert, 2) materialen professionaliseren en drukken, 3) een impactmeting ontwikkelen zodat ze nog beter inzicht krijgen op het effect van de opleiding.

Else kent een bijdrage toe van € 10.000,-- all-in.

Stichting Jord: inclusieve verbinding tussen jong en oud in Wijk bij Duurstede

Het project is een samenwerking tussen Stichting Geluksmomenten en Stichting Jord (ontstaan op Pleindoneren) waarbij jong en oud elkaar ontmoet door middel van de geheugenkoffer. Zowel Stichting Jord als Stichting Geluksmomenten zetten in op verlichting van eenzaamheid onder ouderen.

Stichting Jord doet dit door middel van het faciliteren van (meer) sociale contactmomenten tussen jong en oud. Stichting Geluksmomenten vult hierop aan door nog meer diepgang te geven aan de contactmomenten door inzet van de kennis en hulpmiddelen zoals De Geheugenkoffer en/of de praatplaatjes set (onderdeel van De Geheugenkoffer). Samen willen ze hun brede expertises en hulpmiddelen testen en optimaliseren op de thema's leefplezier, diversiteit en inclusiviteit.

Gedurende 6 maanden gaan de jongeren van Jord op pad met de geheugenkoffer. Met deze pilot willen ze kijken in hoeverre de stichtingen elkaar kunnen ondersteunen in het verhogen van het leefplezier bij ouderen die het leuk vinden om structureel extra gezelschap te ontvangen. Jord biedt de gelegenheid om de koffer onder de aandacht te brengen. De jongeren van Jord nemen de koffer mee naar de ouderen en gaan hier samen mee aan de slag. Met de gegeven feedback gaat Stichting Geluksmomenten de koffer verder optimaliseren. Voorafgaand worden de jongeren opgeleid in de Jord Talent School. Nadat ze deze hebben afgerond zijn ze echte 'aandachtschenkers' en brengen we ze een stap dichterbij het welzijnsdomein.

Het project heeft als hoofddoel: *De impact op het leefplezier van eenzame ouderen op de Utrechtse Heuvelrug vergroten door hen structureel te koppelen aan opgeleide en enthousiaste lokale jongeren.*

Om de kwaliteit en effectiviteit van het project te waarborgen wordt er een nul-, tussen- en eindmeting uitgevoerd. Dit zijn vooraf opgestelde vragenlijsten die worden afgenomen bij zowel de jongeren als de ouderen. Met behulp van deze impactmetingen kunnen ze de impact van de pilot meten.

Dit project is een mooi voorbeeld van hoe initiatieven op Pleindoneren elkaar kunnen vinden en versterken. En daarnaast is het een mooi project waarin jong en oud elkaar kunnen ontmoeten en impact gemaakt kan worden op meerdere vlakken.

Vanuit het bestuur zijn enkele punten gekomen die Stichting Jord als tips kunnen meenemen in het verdere proces:

1. Stimuleer het meten van impact bij betrokkenen en niet de outcome van de geplande activiteiten.
2. De kostenstructuur van opleiden is hoog en intensief. Het is lastig om met die kostenstructuur het plan later breed uit te rollen. Daar kan in het proces nog aandacht aan worden besteed, omdat dit ook belangrijk is voor het vervolg/schaalbaarheid.
3. Een tip is om bij de onderbouwing te oriënteren op het onderzoek gedaan door de Leyden Academy: Participatory Research.

Else kent een bijdrage toe van € 18.850,-- all-in.

SlimmerThuisBox

De SlimmerThuisBox geeft thuiswonende ouderen de regie over hun toekomst. Rond het 75e levensjaar ontvangt een oudere een mooie informatiebox die informeert over alle mogelijkheden om lekker lang thuis te wonen. Er zitten zelfs al enkele handige hulpmiddelen in om gelijk te proberen. Ook wijst de SlimmerThuisBox de weg naar de lokale winkels en contactpunten waar experts klaar staan om persoonlijk advies te geven. Het initiatief van de SlimmerThuisBox past goed bij Stichting Else en kan op een laagdrempelige manier iets moois betekenen voor thuiswonende ouderen.

Voor de start van het project wordt €5.000,- gevraagd. Vanuit Pleindoneren kunnen we deze impuls realiseren om daarmee een eerste stap te zetten richting de productie van de box en de pilots. Het is van meerwaarde dat meerdere mensen uit verschillende steden enthousiast zijn. Hopelijk helpt de bijdrage van Else hen om ook mee te doen. Naast de financiële impuls, denken de moderators van Pleindoneren graag mee hoe zij dit idee verder kunnen brengen met bijvoorbeeld kennis of het netwerk.

Else kent een aanjaagimpuls toe van € 5.000,-- all-in.

Lerende netwerken aanjaagimpuls De Waardenladder

De Waardenladder is een gesprekshulp om na te denken over situaties op het gebied van vrijheid en veiligheid in de zorg voor mensen met dementie, waarbij niet duidelijk is wat goed is om te doen. De Waardenladder maakt medewerkers, bewoners en verwanten bewust van de afwegingen die met elkaar gemaakt moeten worden waarbij rekening wordt gehouden met de rechtspositie van de cliënt.

De Waardenladder belooft goed bruikbaar te zijn in de ontwikkeling van beleid op het gebied van vrijheid en veiligheid. Een eerste test in het gesprek met mantelzorgers was ook veelbelovend. De Waardenladder is momenteel toegespitst op de intramurale setting van de zorg voor mensen met dementie.

Ook in de thuissituatie kan de behoefte bestaan om de afweging tussen vrijheid en veiligheid te bespreken. De Waardenladder kan hier zeer geschikt voor zijn. Om dit mogelijk te maken is een doorontwikkeling nodig. Met een bijdrage van Else kan De Waardenladder o.a. door ontwikkelen op een variant in de thuiszorg.

Else kent een bijdrage toe van € 5.000,-- all-in.

Verantwoording toegekende donaties

Van alle deelnemers wordt verwacht dat zij hun idee aan de hand van een filmpje, vlog o.i.d. presenteren op Pleindoneren en laten zien waar het geld uiteindelijk aan is besteed. Dit in tegenstelling tot het verleden waarin initiatiefnemers dikke rapporten en evaluaties hebben moeten schrijven om te voldoen aan de verantwoording.

Beleidsvoornemens 2024

Stichting Else werkt sinds 2013 aan meerdere vormen van ondersteuning aan innovatieve ideeën in de maatschappelijke zorg. Haar filantropisch arrangement bestaat uit donaties (tot 31 december 2023 via het Pleindoneren) en missie gerelateerde investeringen via deelneming INZET (voorheen InvestMZ)). Om nog meer impact te maken heeft het bestuur in 2023 een oriëntatie ingezet op een ander spoor: meerjarige commitments.

Het bestuur heeft geconstateerd dat voor de inzet van donaties een duidelijkere focus gewenst is. Begin 2023 is daarom LANGER BETER LEVEN THUIS als richtinggevende focus vastgesteld voor de inzet van donaties aan initiatieven. Eind 2023 is, zoals vermeld, besloten om te stoppen met Pleindoneren en zich volledig te gaan focussen op meerjarige commitments.

Onderstaand een uitleg/toelichting op de drie sporen van filantropie.

Pleindoneren.

Pleindoneren is gestart in 2015. De ambitie om Het Plein een marktplaats te laten zijn waar impactvolle ideeën, talenten en geld elkaar ontmoeten en verbonden worden rondom een gezamenlijke impactvolle ambitie, is helaas niet tot wasdom gekomen. Wat onvoldoende gerealiseerd werd, is het committeren van andere fondsen op het Plein, waardoor meer dynamiek en mogelijkheden tot co-financiering had moeten ontstaan. In 2023 zijn de voorbereidingen ingezet om tot een afbouw van Pleindoneren te komen. In het eerste kwartaal 2024 is dit gerealiseerd.

INZET - missie gerelateerd investeren

Het maatschappelijk investeringsfonds INZET ondersteunt bedrijven die zorginnovaties aanbieden met een rechtstreekse, positieve impact op de levenskwaliteit van chronisch zorgbehoevenden, of gericht zijn op preventie. Het is een uniek samenwerkingsverband tussen gezondheidsfondsen, welzijnsfondsen en vermogensfondsen, dat mede ondersteund wordt door zorgaanbieders en zorgverzekeraars. Met financiering, expertise en een sterk netwerk helpt INZET de onderneming bij het optimaliseren van de innovatie, versterken van het businessmodel en maximaliseren van de positieve impact op het leven en de maatschappij. Hiermee sluit deelname van Stichting Else in INZET naadloos aan op haar doelstelling.

De bestuursleden, mevrouw T. van der Valk en mevrouw T. Prins, zijn aanspreekpunt voor het bestuur wat betreft INZET. Meer informatie is [hier](#) te vinden.

Langdurige commitments

Het bestuur van Else heeft de ambitie uitgesproken om meer impact te willen maken, naast INZET. Om die reden oriënteren wij ons in 2023 en 2024 op enkele mogelijke bewegingen in het veld van LANGER BETER LEVEN THUIS waaraan Else zich voor meer jaren aan zou kunnen verbinden. Dit is niet helemaal nieuw voor Else. Immers het Florence Nightingale Instituut (FNI) wordt al langer door Else met een meerjarencommitment gefinancierd voor onderzoek en uitdragen van het erfgoed van de Kruiswerk/wijkverpleging. In 2024 gaat Else onder meer onderzoeken wat een eventueel meerjarencommitment kan betekenen voor twee bewegingen Sociale Benadering enerzijds en versnelling van technologie in de ouderenzorg anderzijds.

Financiële consequenties 2024

Het geld uit de rendementen op het eigen vermogen - minus de kosten - besteedt Else aan de ondersteuning van initiatieven binnen haar doelstelling. Voor 2024 is het besteedbaar bedrag € 248.672,00 (begroting 2024), inclusief de afbouwkosten van Pleindoneren in het eerste kwartaal 2024.

Mochten er initiatieven zijn, die het bestuur van Else zo relevant vindt in het kader van haar doelstelling, dan kan en wil zij zelfs het eigen vermogen aanspreken om deze initiatieven te kunnen financieren.

Beleggingsbeleid en beleggingsprofiel 2024

Stichting Else belegt op dit moment binnen een gebalanceerd profiel, te weten 50% in zakelijke waarden en 50% in vastrentende waarden met een beperkte positie van 3 % in cash. De actuele verhouding past volledig binnen de gestelde bandbreedte zoals contractueel is vastgelegd. Wat betreft de huidige outlook op de markten het volgende: Gezien de vooruitzichten heeft het Beleggingscomité besloten om onze lichte overweging in aandelen te handhaven en niet te (over)reageren op de koersontwikkelingen op de korte termijn. Wij zijn nog steeds van mening dat Amerikaanse aandelen een aantrekkelijke beleggingscategorie blijven, die solide rendementen oplevert op langere termijn. Op de korte termijn zijn de waarderingen echter aan de hoge kant. Daarom zijn we 'neutraal' ten opzichte van onze strategische assetallocatie, de vermogensverdeling voor de lange termijn. Vanuit tactisch oogpunt

hebben we een kleine overweging in Europese aandelen (hoewel ze een kleiner deel van onze aandelen blootstelling vertegenwoordigen) omdat we de waarderingen relatief aantrekkelijk vinden. Onze strategische beleggingen in obligaties van hoge kwaliteit vervullen hun traditionele rol als afdekking tegen neerwaarts groeirisico. Ze dempten de kortstondige daling van de aandelenmarkt deze zomer.

De tactische positie die we hebben ingenomen in kortlopende Europese staatsobligaties zal profiteren, nu het ernaar uitziet dat centrale banken de rente blijven verlagen. We geven de voorkeur aan Europese investment-grade obligaties boven riskantere high-yieldleningen, omdat we de waarderingen niet aantrekkelijk genoeg vinden om extra risico te nemen.

Door goed gespreide portefeuilles op te bouwen met beleggingen in regio's en beleggingscategorieën die bestand zijn tegen verschillende economische uitkomsten in plaats van slechts één basisscenario, kunnen we blijven beleggen in hoogwaardige activa met een aantrekkelijk potentieel voor de lange termijn.

Ons basisscenario is nu: een 'zachte landing' voor de Amerikaanse economie (vertragende maar wel positieve groei), een lichte groeiversnelling in de eurozone en enige stabilisatie in China.

In de eurozone is de inflatie sinds de piek in oktober 2022 gestaag gedaald. Nu nadert de inflatie de 2%-doelstelling van de Europese Centrale Bank (ECB). Eerder dit jaar verlaagde de centrale bank de beleidsrente voor het eerst in vijf jaar. Wij denken dat de ECB in het 4^e kwartaal opnieuw zal verlagen. Dit vermindert een belangrijke tegenwind (hoge rente) voor economische groei. De geschiedenis laat zien dat renteverlagingen de aandelenmarkten stimuleren, zolang er geen recessie komt. Gezien onze visie dat in Europa de kans op aantrekkende groei groter is dan de kans op een recessie, is het een logische volgende stap om meer in Europese aandelen te beleggen. De hogere rente van de afgelopen jaren heeft niet alleen de inflatie maar ook de consumptie en investeringen afgeremd. Renteverlaging stimuleert juist de groei.

Getekend op 2 december 2024 te Utrecht.

I.C. Thepass

G.A. van den Brink

J.C.F. Mei

T. Prins